

Visionen för social- och hälsovården 2040

Synpunkter och förslag från social- och
hälsovårdsministeriets tjänstemän om behoven
att ändra social- och hälsovårdssystemet

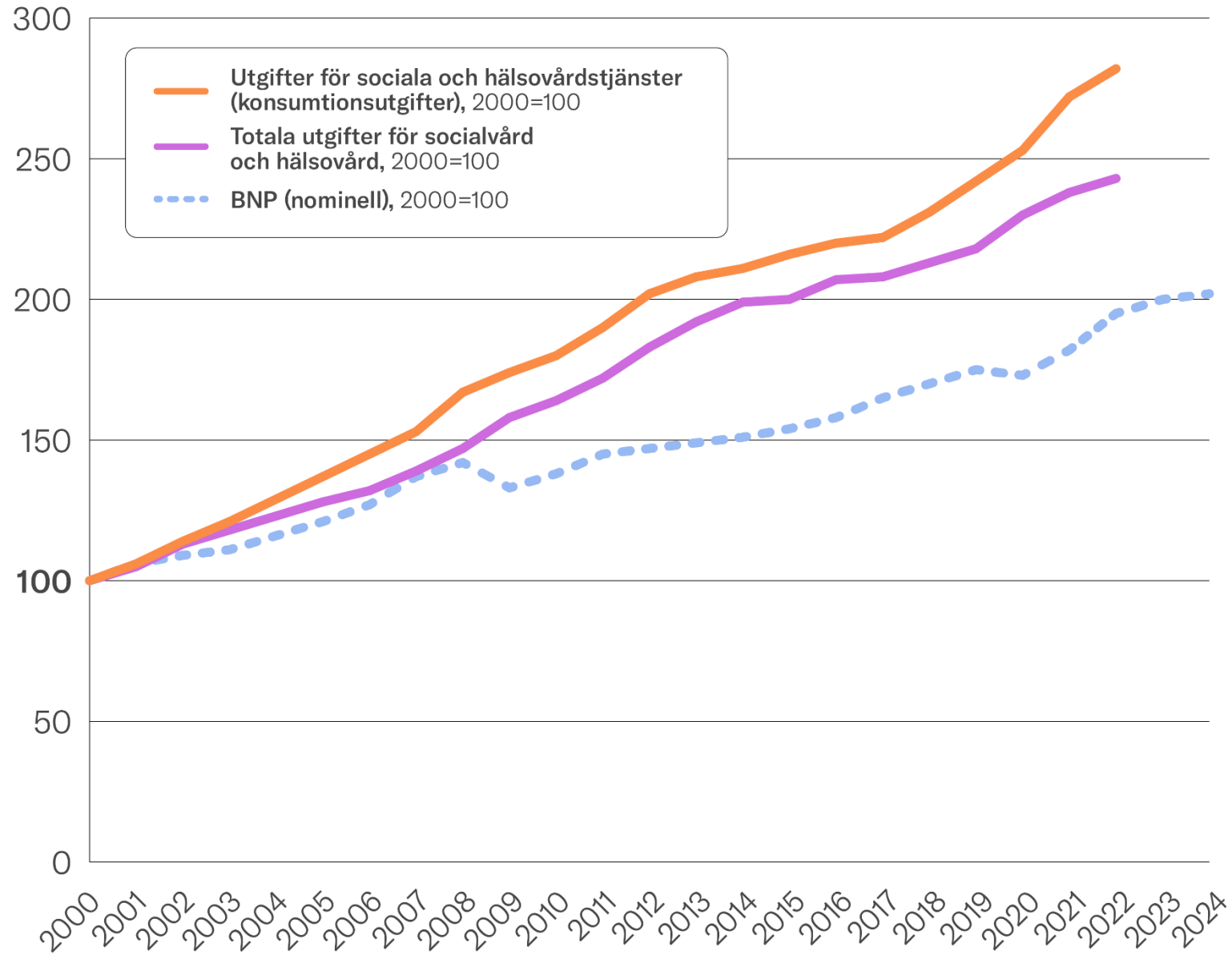
Kanslichef Veli-Mikko Niemi

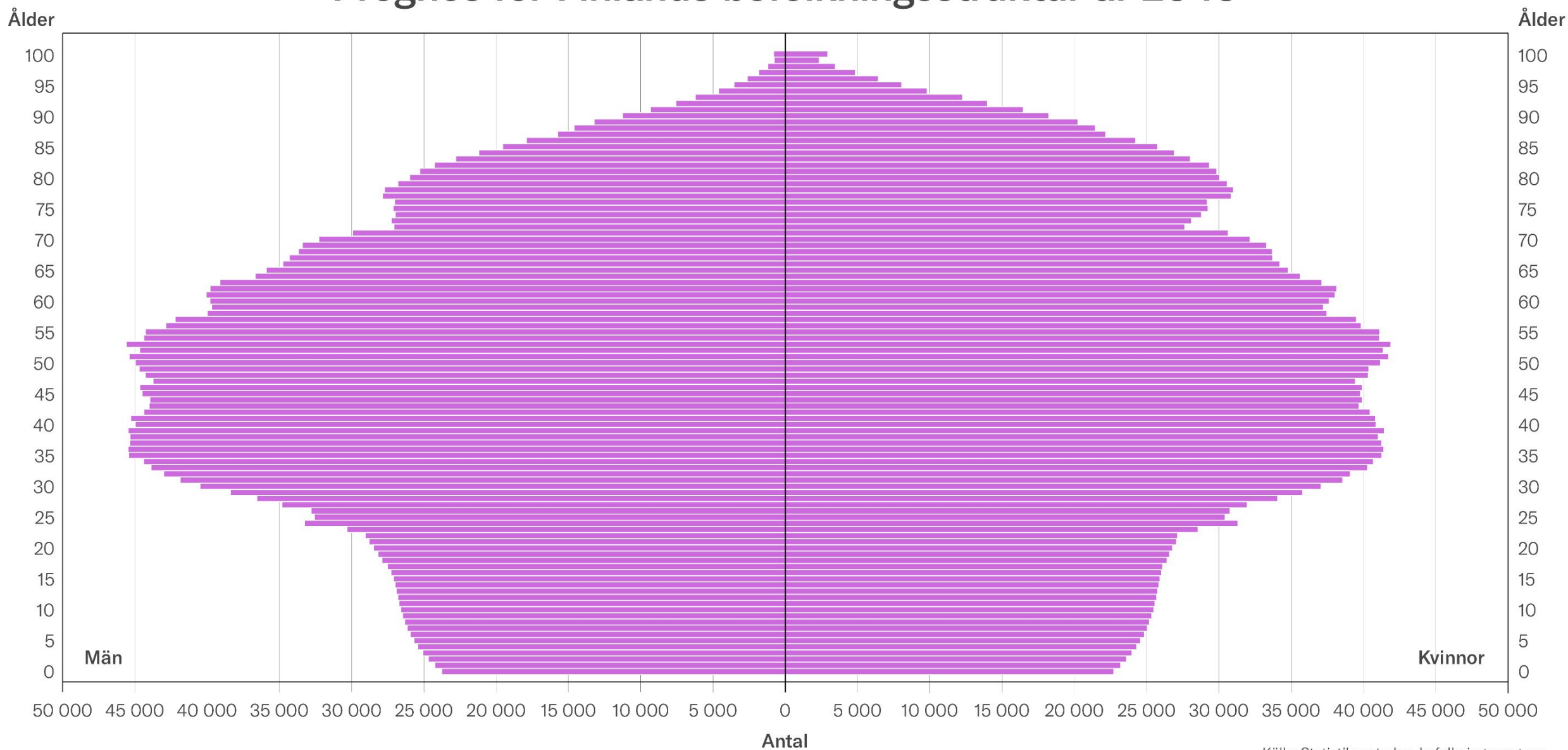
Presentationens innehåll

Social- och hälsovården 2040 är en helhet som presenterar social- och hälsovårdsministeriets tjänstemäns enhetliga syn på hela social- och hälsovårdssystemets framtid. Den består av följande delar:

- **Största variabler** – två bilder
- **Verksamhetsmiljö** – vilka utvecklingstrender måste beaktas
- **Arbetets syfte** – varför behöver social- och hälsovården en vision
- **Vision** – hur ser social- och hälsovården ut i framtiden
- **Kärnproblem** – vad finns det att åtgärda i servicesystemet
- **Åtgärder** – hur ändras riktningen
- **Process** – nästa steg

Prognos för Finlands befolkningsstruktur år 2045

Verksamhetsmiljö: Vilka utvecklingstrender måste beaktas?

När samhället förändras, behöver också strukturerna och lösningarna förnyas kontinuerligt för att människornas välfärd, hälsa, säkerhet och arbets- och funktionsförmåga flexibelt ska kunna tryggas i alla livsskeden och livssituationer.

Befolkningens försörjningskvot försämras och befolkningen koncentreras: andelen äldre, sjunkande nativitet, personalbrist, regionala skillnader, invandring, befolkningens mångfald

Befolkningens servicebehov ökar och förändras, bland annat utmaningar till följd av arbetslöshet och psykisk ohälsa, fetma, minskat förtroende och erfarenhet av samhörighet, ökad ojämlikhet

De ekonomiska tillväxtutsikterna är svaga och säkerheten är instabil: resurserna kommer sannolikt att vara knappa i framtiden

Tekniken utvecklas snabbt och kommer att påverka social- och hälsovårdstjänsterna på ett grundläggande och delvis oförutsägbart sätt: organiseringen, produktionen och rollerna förändras

Arbetets syfte: Varför behöver social- och hälsovården en vision?

Konsekvent utvecklande, tydliga mål och konkreta åtgärder ska planeras utifrån en gemensam syn.

Utan en vision kan utvecklingen gå i olika riktningar och få negativa konsekvenser för befolkningen.

En enskild regeringsperiod är för kort för att svara på de utmaningar som förändringarna i omvärlden medför.

Visionen som tagits fram av social- och hälsovårdsministeriets tjänstemän innehåller en vision och förslag till förändringar som sträcker sig över flera valperioder. **Vilka värderingar och mål vill vi att den finländska social- och hälsovården ska genomföra på ett parlamentariskt sätt?**

Visionen för social- och hälsovården 2040

Befolkningen får effektiva, lika, hållbara tjänster som de behöver och kan lita på.

År 2040 finns patientinformationen tillgänglig i alla tjänster inom social- och hälsovården.

Informationen följer med personen från en tjänst till en annan.

Vården fortsätter smidigt oberoende av tid, plats eller yrkesperson.

Vi ser till att de alldagliga hälsovårdstjänsterna är tillgängliga, sammanhängande, stödjande och proaktiva.

Vi förenklar hela social- och hälsovårdssystemet för att det ska vara enkelt att hitta vård och den rätta vårdenheten.

Vi gör de val som är nödvändiga för att systemet ska vara kontrollerbart och hållbart.

VI ANVÄNDER AV OSS KUNSKAP OCH TEKNIK FÖR ATT FÅ TJÄNSTERNA ATT FUNGERA OCKSÅ I FRAMTIDEN.

Innehållet i visionsfrasen

Befolkningen får nödvändiga, effektiva, lika, hållbara tjänster som de behöver och kan lita på.

Val som gäller visionsfrasen

- **Befolkningen:** inte patienten, kunden, klienten, individen; inte allt för alla, utan service enligt behov
- **Effektiva tjänster:** konsekvenser för individens och samhällets liv
- **Likabehandling:** (behovsenlig), bland annat olika regioner, socioekonomiska variabler, klient/kund- och patientgrupper, jämställdhet mellan könen samt skillnader mellan offentligt finansierade och på annat sätt finansierade tjänster
- **Hållbara tjänster:** att se till att alla har tillgång till behovsenliga och högklassiga tjänster utan oskäligen ekonomiska hinder (UHC-konceptet), och godkänna kritiska prognoser om statens ekonomiska situation
- En **övergripande helhet av stöd och tjänster** för befolkningens behov: på grund av social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde står social- och hälsovårdstjänsterna i centrum för visionen
- **Förtroende:** bland annat skattebetalare, tjänsteanvändare, beslutsfattare, yrkespersoner, modellen för övergripande säkerhet

Kärnproblem: Vad finns det att åtgärda i servicesystemet?

Social- och hälsovårdsreformen har skapat en stark grund.
Välfärdsområdena är systemets bärande del, men områdenas verksamhet, samarbete och arbetsfördelning måste utvecklas.

Man har inte lyckats minska skillnaderna i välfärd och hälsa i en tillräckligt hög grad.

Tillgången till tjänster på lika villkor och tjänsternas kontinuitet är bristande.

Befolkningens förtroende för social- och hälsovårdssystemet har försämrats och systemets resurser är inte riktade på ett ändamålsenligt sätt.

Ett servicesystem med flera kanaler är svårt att styra på nationellt plan.

Mål: Hur vill vi ha det 2040?

Mål

**Befolkningens förbättrade
välfärd och hälsa samt
minskad ojämlikhet**

**Samordnade tjänster som
tillgodoser patienternas,
klienternas och kundernas behov**

**Tydliga samordnade
servicekanaler**

**Systemets
övergripande styrning**

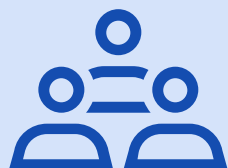
Delmål

Tväradministrativt främjande:

- Befolkningens välfärd och hälsa har stärkts
 - Befolkningen har bättre arbets- och funktionsförmåga
 - Social ojämlikhet och utslagning har minskat
-
- Tjänsternas kontinuitet och tillgänglighet har förbättrats i alla servicekanaler
 - Tjänsternas effekter, kvalitet och kund/klientdelaktighet har förbättrats
 - Det finns ett tillräckligt antal kompetenta, arbetsföra anställda i alla yrkesgrupper
-
- Befolkningens förtroende för det offentliga servicesystemet har förbättrats
 - Likabehandlingen mellan befolkningsgrupperna har förbättrats på regional nivå och på riksnivå
 - Kostnadsökningen har dämpats
-
- Stabil finansiering: fluktuationer i resursallokeringen har utjämnats
 - Styrningen av systemet med flera kanaler är klarare: principer, strukturer, praxis, verktyg och kunskapsunderlag

Åtgärder: Hur ändra riktningen?

Befolkningen får effektiva, lika, hållbara tjänster som de behöver och kan lita på.

BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD OCH HÄLSA

Att främja välfärd, hälsa, säkerhet och arbets- och funktionsförmåga är en strategisk hörnsten som styr verksamheten och utvecklandet av verksamheten. Horisontellt och vertikalt samarbete skapar en grund för en effektiv och hållbar verksamhet.

Vardagsmiljöer, olika gemenskaper och människornas dagliga val stöder välfärden och delaktigheten och minskar samtidigt behovet av social- och hälsovårdstjänster. Varje individ känner sig höra till en välmående och trygg gemenskap som hjälper att stärka funktionsförmågan hela livet igenom.

TJÄNSTER

Samordnade tjänster som tillgodoser befolkningens behov

Välfärdsområdena* och andra anordnare ser till att alla har tillgång till lika, effektiva och kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster. Kunden/klienten deltar i beslutsfattandet och uppföljningen av sina tjänster. Tjänsternas tillgänglighet, kontinuitet, kvalitet och rätta tidpunkt är säkerställda. Digitala tjänster är en etablerad och växande del av tjänsteproduktionen.

SERVICESYSTEMET

Klara och samordnade organiseringsuppgifter

Människorna litar på servicesystemet när social- och hälsovården är organiserad på ett klart och ändamålsenligt sätt. Ytterligare grunder för förtroende är tjänsternas kvalitet, tillgänglighet, kontinuitet och människoorientering. I systemet finns inte några överlappningar. Den grundläggande lösningen är universal offentlig social- och hälsovård som ligger på välfärdsområdenas organiseringsansvar och vars tjänsteutbud styrs nationellt. Systemet fungerar effektivt med tanke på hela befolkningens hälsa, välfärd, arbets- och funktionsförmåga och minskar ojämlikhet.

STYRNING AV HELHETEN

Nationell förvaltning av social- och hälsovårdssystemet

Den nationella förvaltningen av social- och hälsovårdshelheten är stark och kunskapsbaserad. Strukturerna och ansvaret för den nationella styrningen av systemet är tydliga. Den offentliga finansieringen är tillräckligt stor och förenlig med samhällets bärkraft, den sporrar till effektivitet och möjliggör likabehandling. Välfärdsområdenas uppgifter och finansiering är i balans.

TJÄNSTER

Samordnade tjänster som tillgodoser befolkningens behov

Välfärdsområdena ser till att alla har tillgång till lika, effektiva och kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster. Kunden/klienten deltar i beslutsfattandet och uppföljningen av sina tjänster. Tjänsternas tillgänglighet, kontinuitet, kvalitet och rätta tidpunkt är säkerställda. Digitala tjänster är en etablerad och växande del av tjänsteproduktionen.

Förslag inför 2040-talet

Vardagsmiljöerna, valen i vardagen och social- och hälsovårdstjänsterna är en helhet som stöder befolkningens välfärd och delaktighet. Det civila samhällets livskraft stärks, vilket förbättrar känslan av samhörighet och delaktighet. De olika förvaltningsgrenarna arbetar för att främja människors välfärd och hälsa i vardagen. Till exempel boendelösningarna tillgodoser befolkningens behov, den närliggande naturen är tillgänglig för alla, den byggda miljön beaktar olika livssituationer och hälsosamma val är lockande.

Kompetent handledning, individuellt stöd i vardagen och tillgängliga och fungerande tjänster

Åtgärd: Möjligheten till kundkontakt via flera kanaler, snabbt och smidigt säkerställs. Det satsas på handledning i det inledande skedet. Behovet av vård, stöd och service bedöms av de ansvariga arbetstagarna tillsammans med kunden/klienten. De aktör som tillhandahåller tjänster har en omfattande och konkret samordningsskyldighet på en funktionell nivå.

Integration inom och mellan socialvården och hälso- och sjukvården

Åtgärd: Genom lagändringar säkerställs att hälso- och sjukvårdens och socialvårdens innehåll kompletterar varandra fullständigt. Då finns det realistiska möjligheter att samordna social- och hälsovården, vilket innebär att arbetet med att främja befolkningens välfärd och hälsa samt den helhet som kunden behöver förverkligas på ett effektivt sätt.

Kontinuitet på basnivå för alla

Åtgärd: Det på nationella modeller baserade systemet med husläkare och egen vårdare utvidgas i hela landet till folkhälsoarbete, med tillgodosende av lokala behov. Inom socialvården införs modellen med egen kontaktperson. Kundens/klientens valfrihet främjas.

Fastställande av ett effektivt tjänsteutbud och bästa praxis i vardagen

Åtgärd: Fastställda kriterier för tjänsteutbud och prioritering tillämpas på nationell och regional nivå och på olika nivåer av kundarbete. Det skapas strukturer för stöd för genomförande, uppföljning och utvärdering.

Kompetent social- och hälsovårdspersonal på rätt plats

Åtgärd: En kostnadseffektiv och säker arbetsfördelning, personalens arbetsförmåga och utbildningsmängder säkerställs genom att basera besluten på prognostiseringsinformation på alla verksamhetsnivåer.

SERVICESYSTEMET

Tydliga samordnade organiseringsuppgifter

Människorna litar på servicesystemet när social- och hälsovården är organiserad på ett klart och ändamålsenligt sätt. Ytterligare grunder för förtroende är tjänsternas kvalitet, tillgänglighet, kontinuitet och människoorientering. I systemet finns inte några onödiga överlappningar. Den grundläggande lösningen är universal med skattemedel finansierad offentlig social- och hälsovård som ligger på välfärdsområdenas organiseringsansvar och vars tjänsteutbud har fastställts nationellt. Systemet fungerar effektivt med tanke på hela befolkningens hälsa, välfärd, arbets- och funktionsförmåga och minskar ojämlikhet.

Förslag inför 2040-talet

Att främja välfärd, hälsa, säkerhet och arbets- och funktionsförmåga, vilket styr verksamheten är ett perspektiv som är kopplat till alla tjänster och hela servicesystemets verksamhet. De förebyggande tjänsterna riktas utifrån evidens och utfallet, resurserna och konsekvenserna av dem bedöms i samband med uppföljningen av verksamheten.

Minskning av överlappningar inom olika anordnares verksamhet

Åtgärder: De olika anordnarnas (välfärdsområdena, arbetsgivarna, FPA, staten) verksamhet samordnas och görs tydligare genom lagändringar, förhandlingar och nationella verktyg så att onödiga överlappningar minskar och att målen för de helheter som tillgodoser befolkningens behov uppfylls.*

Arbetsfördelning och samarbete inom särskilt krävande tjänster

Åtgärd: Genom författningar eller styrning läggs organiseringsansvaret för alla offentliga social- och hälsovårdstjänster på välfärdsområdena. Centraliseringen av ordnandet och produktionen av specialiserad sjukvård ökas för att säkerställa specialkompetens och kostnadseffektivitet. För tjänster som förutsätter krävande specialkompetens inom socialvården skapas fungerande strukturer och verksamhetsprocesser.

Strategisk och effektiv ökning av mångproducentlösningar

Åtgärd: Hindren för mångproducentlösningar undanröjs för att välfärdsområdena smidigt ska kunna utveckla Finlands servicesystem som i huvudsak finansieras med skattemedel, i ett starkt partnerskap med aktörer inom den privata och tredje sektorn.

Företagshälsovårdens tydligare roll

Åtgärd: Samverkan mellan företagshälsovården, arbetsgivaren och arbetstagarna intensifieras i frågor som gäller arbetshälsa, arbetarskydd, arbetsförmåga och arbete. Samarbetet mellan företagshälsovården och välfärdsområdena utökas när det gäller att förbättra arbets- och funktionsförmågan hos personer i arbetsför ålder och minska överlappningarna vid behandlingen av sjukdomar.

Alternativ till organisering via flera kanaler

Åtgärd: Organiseringen via flera kanaler förenklas genom utveckling av arbetsfördelningen mellan anordnarna och stegvis utvidgning av välfärdsområdenas finansierings- och organiseringsansvar till den del det är ändamålsenligt. Utvidgningen tryggar likabehandlingen i hela landet och den finansiering som behövs. Social- och hälsovårdsministeriets tjänstemän understöder inte ett system som baserar sig på privata försäkringar.

STYRNING AV HELHETEN

National governance

Nationell förvaltning av systemet

Den nationella förvaltningen av social- och hälsovårdshelheten är stark och kunskapsbaserad. Strukturerna och ansvaret för den nationella styrningen av systemet är tydliga. Den offentliga finansieringen är tillräckligt stor och den sporrar till effektivitet och möjliggör likabehandling.

Förslag inför 2040-talet

Styrningen och finansieringen av social- och hälsovården riktar verksamheten starkt till att främja välfärd, hälsa, säkerhet och arbets- och funktionsförmåga.

Strategisk styrning, samordning av styrmedel och dynamisk balans

Åtgärd: Social- och hälsovårdens långsiktiga mål förtydligas och balansen mellan informations-, norm- och resursstyrningen ändras smidigt för att målen ska nås. En mer möjliggörande ramlagstiftning om social- och hälsovården baserar sig på ömsesidigt förtroende mellan medborgarna, statsförvaltningen och andra aktörer.

Nationell förvaltningsmodell, expertstöd för beslutsfattande och ett starkt kunskapsunderlag

Åtgärd: Det ska väljas aktörer som ansvarar för den nationella förvaltningen av systemet och beredningsansvaret och samarbetet hos dem som deltar i att verkställa besluten utökas. Det skapas en informationsresurs för social- och hälsovården och främjandet av hälsa och välfärd som uppdateras regelbundet och som fungerar på ett verkningsfullt sätt som stöd i all verksamhet.

En tillräcklig, förutsägbar finansieringshelhet och gemensam granskning av den

Åtgärd: Velfärdsområdenas finansieringsansvar utvidgas och de årliga ramarna för budgeteringen fastställs genom ett gemensamt förhandlingsförfarande. Finansieringsmodellen ändras så att den blir förutsägbar och uppmuntrar till verkningsfullhet (välfärdsekonomiskt tänkande).

Kontrollerad och säker utvidgning av ny teknik

Åtgärd: Tillämpningen av hälsoteknik och i synnerhet artificiell intelligens utvidgas i social- och hälsovårdssystemet. Tväradministrativt samarbete bidrar till att använda teknik som stöd för val i vardagen.

Statsförvaltningens investeringar och en omfattande incitamenthelhet

Åtgärd: Betydelsefulla, långsiktiga vittsyftande investeringar överförs till statens besluts- och finansieringsansvar. Initiativs- och planeringsansvaret för social- och hälsovårdsinvesteringar utvidgas till att gälla även andra aktörer än velfärdsområdena.

Sammanfattning

Befolkningen får effektiva och lika tjänster som anpassas efter samhällets bärkraft och som befolkningen kan lita på.

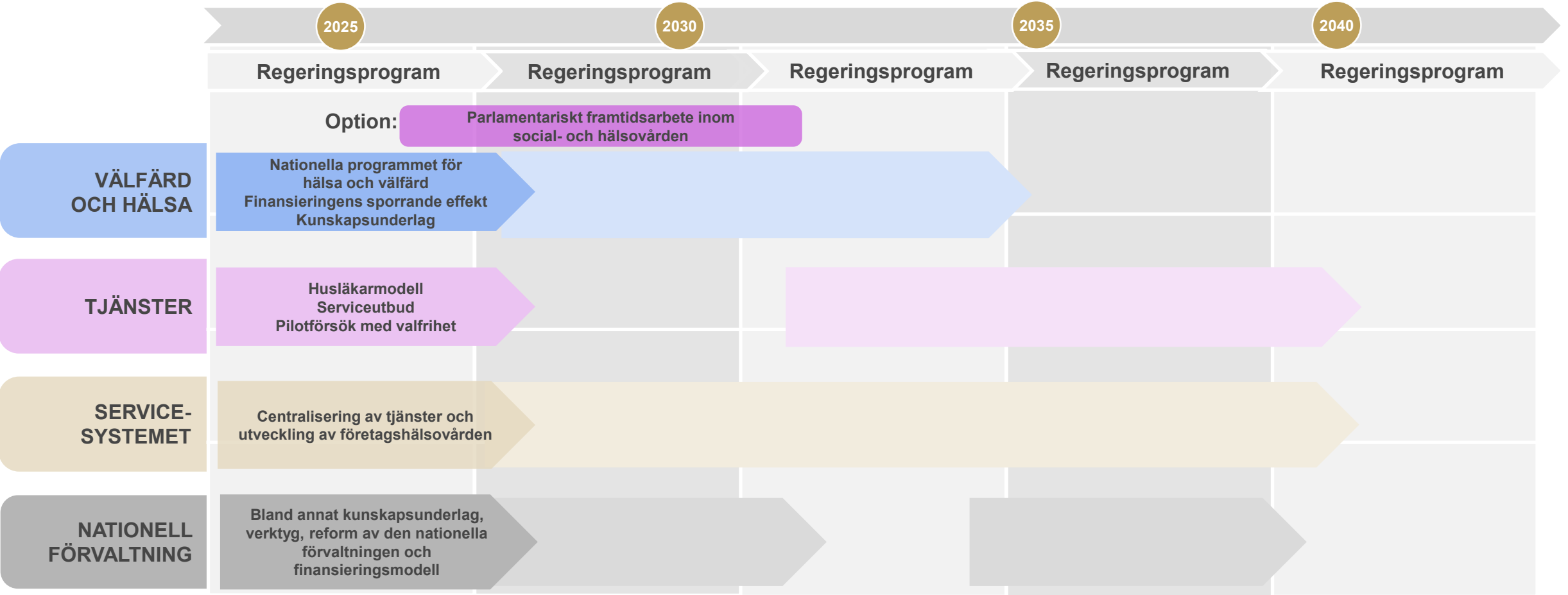

Målen för social- och hälsovårdsreformen och hälsovårdslagstiftningen är fortfarande relevanta.

BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD OCH HÄLSA	Man har inte lyckats minska skillnaderna i välfärd och hälsa i tillräcklig utsträckning.	Befolkningens förbättrade välfärd och hälsa samt minskad ojämlikhet	- Befolkningens välfärd och hälsa har stärkts - Befolkningen har bättre arbets- och funktionsförmåga - Social ojämlikhet och utslagning har minskat	Befolkningens välfärd och hälsa är ett tema som genomsyrar alla åtgärder
TJÄNSTER	Tillgången till tjänster på lika villkor och tjänsternas kontinuitet är bristande.	Samordnade tjänster som tillgodoser befolkningens behov	- Tjänsternas kontinuitet och tillgänglighet har förbättrats i alla servicekanaler - Tjänsternas effekter, kvalitet och kund/klientdelaktighet har förbättrats - Ett tillräckligt antal anställda, kompetens och arbetsförmåga i alla yrkesgrupper	5 åtgärder på individnivå som genomförs i människornas vardagsmiljöer och i vardagen för de yrkespersoner som arbetar inom serviceproduktionen
SERVICE-SYSTEMET	Befolkningens förtroende för servicesystemet har försämrats och systemets resurser är inte riktade på ett ändamålsenligt sätt.	Tydliga och samordnade Organiserings-uppgifter	- Befolkningens förtroende för det offentliga servicesystemet har ökat - Likabehandlingen mellan befolkningsgrupperna regionalt och på riksnivå har ökat - Kostnadsökningen har dämpats	5 åtgärder på organisationsnivå som genomförs på nivån för organiseringen av tjänsterna och som förutsätter arbetsfördelning mellan minst två organisationer
STYRNING AV HELHETEN <i>National governance</i>	Ett servicesystem med flera kanaler är svårt att styra på nationellt plan.	Systemets nationella förvaltning	- Stabil finansiering: fluktuationer i resursallokeringen har utjämnats - Styrningen av systemet med flera kanaler har förenklats: principer, strukturer, praxis, verktyg och kunskapsunderlag	5 åtgärder på nationell nivå som genomförs av olika aktörer på ett enhetligt och statsstyrt sätt

Nästa steg

Förändringarna som sträcker sig över flera valperioder ska beredas parlamentariskt. Visionen förverkligas inte över en natt. Att förändra ett komplext system tar åtminstone ett årtionde i anspråk. Förändringarna kräver engagemang, kontinuerlig dialog och val.

Diskussionen har nu inletts,
vi ska fortsätta den tillsammans!
Tack!

Social- och
hälsovårdsministeriet